

education system be ensured, preparing the youth for high standards of academic integrity.

References

Pro osvitu: Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 № 2145-VIII. Rezhym dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

СТРАТЕГІЇ ТРОЛІНГУ

Дяченко Наталія Миколаївна

канд. філол. наук, доцент

Кафедра української мови та методики її навчання
Житомирський державний університет імені Івана Франка
dyachenkonatali@gmail.com

Упродовж останніх років особливої популярності не лиш під час інтернет-спілкування, а й у розмовах наживо набуває тролінг. Це зумовлено широтою його комунікативного впливу й значним потенціалом в аспекті адаптивності до потреб сьогодення. Тому явище тролінгу перебуває в колі проблем, котрі породжують усе нові наукові дискусії й привертають увагу фахівців у царині комунікації: Дж. Донат, К. Хардакер, А. Марвік, Ю. Данько, С. Могилко та інші (докладніше про це див.: [1]).

Первинно тролінг інтерпретували як розміщення в інтернеті провокаційних повідомлень різного типу, котрі спричиняють суперечки й комунікативні конфлікти між учасниками спілкування. Однак, за твердженням Е.А. Джейн, дехто з науковців вважає, що тролінг зазнав концептуальної інфляції [7]: нині будь-який прояв девіантної поведінки в анонімному онлайн-дискурсі незалежно від інтенцій комуніканта розглядають як різновид тролінгу [8]. На нашу думку, обсяг поняття «тролінг» наразі значно розширився [1]: нині воно об'єднує і традиційний зловмисний, і новіші (гумористичний та викривально-конструктивний, просвітницький) аспекти, кожен з яких реалізується за допомогою низки комунікативних стратегій.

Зі стратегічного погляду, наріжною відмінністю між негативним і позитивним тролінгом, яка зумовлена насамперед їхньою настановою (перших – переважно (хоча й не завжди) на намагання приховати мотиви своєї діяльності, других – спонукати до критичного мислення і змін на краще), є відповідно закритість і відкритість. «Грубі» тролі можуть послуговуватися і закритими (прихованими), і відкритими стратегіями. «Тонкі» – насамперед відкритими. Частотність використання прихованих та відкритих стратегій тролінгу відрізняється на політичних форумах та форумах за інтересами. Зокрема, за нашими спостереженнями, прихований тролінг (відступ від теми, гіпокритика, антипатія) більш поширений у політичних дискусіях, тоді як відкритий тролінг (залякування, агресія) – на форумах за інтересами. Водночас варто зауважити,

що попри наявність низки відмінностей у вибудовуванні комунікації спільною рисою для представників обох таборів (і грубого, і тонкого тролінгу) є загальне тяжіння до стратегії домінування, яку можна вважати .

Тролінгова поведінка та сприйняття тролінгу залежать від контексту: вони відрізняються залежно від платформи та спільноти [5]. Тому й найпоширеніші стратегії, які використовуються для успішного тролінгу інших учасників дискусійного форуму, також залежать від контексту. «Грубі» тролі намагаються зіграти на неоднозначності комп'ютерно-опосередкованого спілкування та вразливості інтернет-дискусійних спільнот, щоб втягнути інших у безрезультативні суперечки та змарнувати їхній час [6]. Тролінг передбачає процес вивчення соціальних практик спільноти, асимілювання до них, а потім порушення усталених у спільноті принципів спілкування, їх дезорганізацію [35].

Тролі обирають свою стратегію під тип платформи, на якій вони планують розгортати свою діяльність, тому що вони знають (свідомо чи підсвідомо), що саме вона буде більш ефективною. Одним із методів вимірювання ефективності тролінгу є рівень залученості інших учасників дискусії. Найбільш ефективні тролі можуть навіть адаптувати свої стратегії тролінгу при переході від одного форуму або теми дискусії до іншого. Усвідомлення таких відмінностей у стратегіях тролінгу має важливе значення для боротьби зі способами, за допомогою яких тролі руйнують дискусію.

Порівняно з іншими, менш серйозними майданчиками, політичні форуми демонструють вищий рівень інтерактивності та тематичної узгодженості [9]. Вони здебільшого демонструють меншу кількість повідомлень, що не стосуються теми, оскільки користувачі, які беруть участь у дискусіях, частіше відповідають на попередні повідомлення у спосіб, притаманний реальним дебатам [10]. Отже, загальний стиль дискусії на політичному форумі відрізняється від дискусії на тему інтересів. Комунікація на політичних форумах більше потерпає від спроб прихованого тролінгу, оскільки є більш нейтральною, інформаційно-орієнтованою та менш особистісною. Найпоширенішими в аспекті політичного тролінгу є стратегії маніпулювання, дискредитації («гра на зниження») та театральності. Тонкий політичний тролінг уможливує використання не зовсім типової для тролінгу стратегії «гра на підвищення», яка передбачає підвищення власного авторитету, статусу. Тактика самопрезентації допомагає піднести себе над іншими навіть через глузування над собою. Такий тролінг, на нашу думку, ставить політичного діяча ближче до народу. Наприклад, Уляна Супрун на сторінках книги «Мочи Манту» пише: «Для багатьох людей в Україні я – інопланетянка. Протягом останніх 70 років Совецький союз створював покоління совка, а бути українкою в совку – те саме, що бути прибульцем» [2, с. 221].

На відміну від політичних арен, форуми за інтересами слугують простором для спілкування людей зі схожими інтересами, переконаннями чи хобі. Основними мотивами комунікації в цих спільнотах є обмін інформацією, соціальна підтримка і дружба. Важливим для багатьох таких груп є створення атмосфери товаришкості та солідарності, що сприяє отриманню задоволення та

відчуття належності, саме тому образи є табу, а конфронтація зведена до мінімуму [3]. Такі платформи зберігають деякі схожі функціональні особливості з більш згуртованими спільнотами. Тому форуми за інтересами відповідають відкритим стратегіям, тобто вони є більш вразливими до більш особистих і видимих спроб відкритого тролінгу, таких як прямі образи, що реалізуються насамперед стратегією негативізації та пародійною стратегією. Під час використання першої максимально активізується лінгвістична сугестивність, оскільки троль оперує виключно суб'єктивними фактами й інформацією про вади інших. Пародійна стратегія ґрунтується на експлуатації лінгвістичної семіотики своїх опонентів задля нівелювання, знецінення постаті та ідей опонента.

Для вибору стратегії комунікативної поведінки троля вирішальними чинниками є: 1) його роль (грубий чи тонкий троль); 2) спосіб досягнення цілей (відкрито чи намагання приховати справжні мотиви своєї діяльності); 3) тип майданчика для комунікації; 4) особливості цільової аудиторії.

Список використаних джерел

1. Дяченко Н., Войналович А. Тролінг і його комунікативний потенціал. *Філологічний часопис*. 1 (Трав 2023), 46–55. URL: <https://doi.org/10.31499/2415-8828.1.2023.281355>.
2. Супрун У. *Мочи Манту*. Київ : АРК.ЮЕЙ, 2020. 288 с.
3. Baym, N.K. *Tune in, Log on: Soaps, Fandom, and Online Community*. SAGE Publications. Thousand Oaks. 2000. URL: <https://doi.org/10.4135/9781452204710>
4. Cruz, A.G.B., Seo, Y., Rex, M.: Trolling in online communities: a practice-based theoretical perspective. *Inf. Soc.* 2018. №34(1), 15–26. URL: <https://doi.org/10.1080/01972243.2017.1391909>
5. Fichman, P., Sanfilippo, M.R.: *Online Trolling and its Perpetrators: Under the Cyberbridge*. Rowman and Littlefield, Lanham. 2016.
6. Herring, S., Job-Sluder, K., Scheckler, R., Barab, S: Searching for safety online: Managing “trolling” in a feminist forum. *Inf. Soc.* № 18(5). P. 371–384.
7. Jane E. A. Flaming? What flaming? The pitfalls and potentials of researching online hostility. *Ethnics and Information Technology*. 2015. №16. P. 65–87. URL: <https://doi.org/10.1007/s10676-015-9362-0>
8. O’Sullivan P. B., Flanagan A. J. Reconceptualizing “flaming” and other problematic messages. *New Media & Society*. 2003. №5(1). P. 69–94. URL: <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1461444803005001908>
9. Sanfilippo M. R., Fichman P., Yang S. Multidimensionality of online trolling behaviors. *The Information Society*. 2018. №34(1), P. 27–39. URL: <https://doi.org/10.1080/01972243.2017.1391911>
- Thacker S., Griffiths M. An Exploratory Study of Trolling in Online Video Gaming. *Int. J. Cyber Behav. Psychol. Learn.* 2012. № 4. P. 17–33.